

Csiba Erika

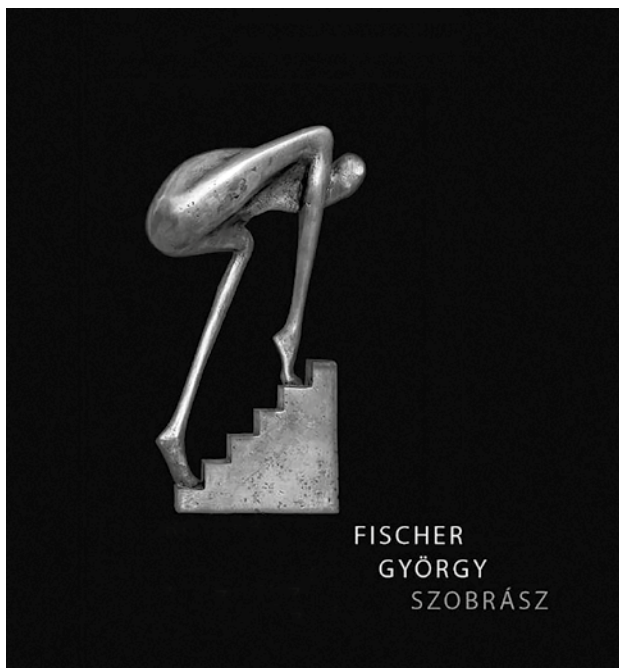
A lélek szobrásza

Tisztán emlékszem az első Zalaegerszegen töltött reggelemre. A Millennium téren vágunk át kora reggel, az utcán még az előző esti buli nyomai éktelenkedtek. A kukákat valaki a tér közepére húzta egy kitárt karú szobor mellé, ami körül egy macska komótosan sétálgatott. Mintha a szobor próbálta volna rendre utasítani a teret. A jelenet egyszerre tűnt szürreálisnak és komikusnak. Nem sokkal később a napi rutinom részévé vált elsétálni Szent István szobra mellett, és volt alkalmam alaposan megfigyelni az Országépítőt. Már kevésbé tűnt humorosnak, sokkal inkább volt határozott, tekintélyt parancsoló.

Ha végigtekintünk Fischer György munkásságán, megfigyelhetjük, ahogy sajátos formavilágú figuráit absztrakt végletek közt egyensúlyozza. Szobrai egyszerre tűnnek ironikusnak, groteszknek, de ugyanakkor végtelenül szomorúnak, magányosnak és reményvesztettnek is. Alakjait játszi könnyedséggel formálja meg, melyek mintha nem is a fizikai térben léteznének, hanem egy elvontabb dimenzióban kelnének életre, ahol az emberi lélek egyes aspektusait személyesítik meg. A szobrász munkássága homogénnek tekinthető; periódusokra, korszakokra nem bontható, ami közös, az a plasztikáin megfigyelhető pszichológiai-filozófiai látásmód.

Ezt az életművet foglalta össze egy kiadványban a Göcseji Múzeum, melynek könyvbemutatójára Fischer György halálának ötödik évfordulóján került sor. A kötet előszavát Kostyál László jegyzi, aki kicsit személyesebb hangvételben emlékszik vissza első találkozására az alkotóval. Próbálja megfogalmazni Fischer formanyelvét, és inkább a már említett pszichológiai-filozófiai oldalról megvilágítani munkásságát.

Az előszót Wehner Tibor rövid, de annál tartalmasabb tanulmánya követi. Wehner

FISCHER
GYÖRGY
SZOBRA SZOBRA SZOBRA SZOBRA SZOBRA

Fischer György:
Zsuzsanna

rögtön az elején bemutatja a XX. századi magyar szobrászati törekvéseket, elhelyezi abban a korban, melyben a művész alkotott. Olyan világhírű szobrászokkal említi egy lapon Fischert, mint Alberto Giacometti, Hans Arp vagy Henry Moor, akik akár előképnek is tekinthetők. Fontos azonban leszögezünk, mint ahogy Kostyál László is leírja: „szobrászata annyira karakteres és egyedi, hogy pusztán előzményeiből aligha vezethető le”.

A könyv külön-külön foglalkozik a szobrász kisplasztikáival és köztéri szobraival. Az előbbi, kisméretű figurái, legtöbbször egyedül megjelenő alakok, melyek ritkán rendelkeznek attribútummal vagy öltözettel, nemi jellegük is csak másodlagos szerephez jut. Ezek a szobrok egyértelműen ember formájúak, noha az anatómiai felépítésük szélsőségesen eltúlzott.

Fischer pécsi és budapesti tanulmányait követően Zalaegerszegen telepedett le és

dolgozott haláláig. Köztéri alkotásai nagy része is a zalai térséghez köthető, melyeknél fontos megemlékeznünk a ma már fellelhetetlen, sok esetben csak tervben maradt pályaművekről. Wehner Tibor alapos kutatómunkájának köszönhetően megismerkedtünk olyan köztérre szánt alkotásaival, mint például a zalaegerszegi Dísz tér szökőkútjához készült szobor terve; vagy a Hévízre, Kaposvárra és Nagykanizsára készült koncepciói. Külön foglalkozik Mindszenty József Mária Magdolna Plébániának készült emlékmű-tervével, melynek vázlata a kötetben is megtekinthető.

A könyvben bemutatásra kerül az Ady műzsája című kompozíció, amely az Ady Endre Általános Iskola és Művészeti Gimnázium előcsarnokában kapott helyet, ahol Fischer György tanárként dolgozott. A szerző nem csak elemzi, hanem kontextusba helyezi a szobrot: számba veszi Csorba Géza, Melocco Miklós és Vígh Tamás Ady-portréit és bemutatja azok ábrázolásfejlődését, hogy megismerhessük a szobrász szemléletmódbeli újításait. Részletesen betekintést nyerhetünk továbbá a 2002-ben felállított Országépítő című mű háttértörténetébe, mely az országban egyedülálló módon a közösség összefogásának köszönhetően készülhetett el. A szobrász köztéri munkái sok esetben nehézkesen, néha viharos körülmények között valósulhattak meg, de sokszor utóéletük sem volt felhőtlen. Ezeket a történeteket térképezi fel a szerző, és tárja eléink a könyvben. Ugyanakkor nem feledkezhetünk meg Fischer portréiról sem, melyeken Pais Dezsőt, Deák Ferencet, Pilinszky Jánost, vagy Gulácsy Lajost ábrázolta. A szobrászt egykori tanára, Rétfalvi Sándor szavai búcsúztatják.

Maga a könyv egy következetesen felépített, méltó megemlékezés Fischer Györgyről. Röviden, de célratorően fogalmazza meg a nehezen kategorizálható: a szobrász munkásságát. A kötet első felében lévő szöveget Fischer kisplasztikáinak, majd köztéri szobrainak fotói követik, melyek Zóka Gyula munkái. A szobrok között feltűnik a művész néhány kevésbé ismert grafikája is. Külön dicséret illeti Farkasné Tornóyos Zsuzsa munkáját, aki angol nyelvre ültette át a magyar szöveget. A kiadványt Árendás József szerkesztette.